

Téměř všichni učitelé se domnívají, že je v jejich škole dostatečně uplatňován princip rovnosti příležitostí. Rozdíly mezi učiteli v obou srovnávaných skupinách nejsou významné.

Příčiny horších šancí některých žáků spočívají podle výpovědí učitelů nejčastěji v *chybějícím zájmu o dítě a jeho vzdělání ze strany mnohých rodičů, v chybějící výchově (dětí často přicházejí do školy bez osvojených hygienických či pracovních návyků), v chybějící funkci vzorů u rodičů a v nedostatku času rodičů na své děti*. Obě skupiny učitelů uváděly tyto příčiny jako čtyři nejvýznamnější.

Potencialita vnímaná učitelem

Škála potenciality vyučování vnímané učitelem (GTE – general teacher efficacy) se skládá ze sedmi výroků, se kterými učitelé volili míru souhlasu na čtyřbodové škále (rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím). Je zaměřena na obecné zjištění, nako-lik podle učitelů může vyučování překonat nepříznivé vlivy prostředí a charakteristiky žáků (nedostatek motivace, nepodnětné rodinné zázemí apod.). Škála GTE na sebraném vzorku 376 učitelů dosáhla průměrné hodnoty 2,34, přičemž střed škály je 2,5. Hodnota je tedy poměrně blízko středu škály, nicméně na straně, která vyjadřuje spíše menší víru v to, že vyučování může překonávat nepříznivé vlivy prostředí. Vzhledem k cílům šetření nás však především zajímá, zda se liší vnímání potenciality vyučování mezi učiteli, kteří působí ve školách s vysokým zastoupením žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí, ve srovnání s učiteli škol s běžnou žákovskou populací.

Tabulka 2

Škála vnímané potenciality vyučování (GTE)

	Průměr	Směrodatná odchylka
Učitelé škol ve vyloučených lokalitách (N = 163)	2,26	0,490
Učitelé srovnávacích škol (N = 213)	2,39	0,461

Průměr škály je vyšší u učitelů v běžných školách, kteří vyjadřují větší míru důvěry ve vyučování, rozdíl je statisticky významný. Rozdíly však věcně nejsou velké (významné).

V následující tabulce je uvedeno srovnání odpovědí na jednotlivé otázky škály za učitele v obou typech škol.

Tabulka 3

Vyjádřete prosím míru vašeho souhlasu u následujících výroků

Výrok	Typ školy	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
Kvalitním vyučováním je možno vyvážit nepříznivý vliv rodinného zázemí žáků.	vyl. lok.	9,9	35,8	43,2	9,9	1,2
	srov. šk.	5,6	39,0	43,7	9,9	1,9
Pokud žáci neposlouchají doma rodiče, pak nebudou akceptovat žádné požadavky na kázeň ani ve škole.	vyl. lok.	12,3	54,3	25,9	4,3	3,1
	srov. šk.	18,8	52,1	24,4	4,7	0,0
Ve srovnání s vlivem rodiny má moje vyučování jen malý vliv na výsledky žáků.	vyl. lok.	9,3	42,2	36,0	9,9	2,5
	srov. šk.	3,8	42,3	39,0	13,1	1,9
Kolik je žák schopen se naučit, závisí především na tom, z jaké rodiny pochází.	vyl. lok.	6,2	42,2	30,4	18,6	2,5
	srov. šk.	4,2	31,6	39,2	23,1	1,9
Ani velmi dobrý učitel nemusí pozitivně ovlivnit výsledky mnoha žáků.	vyl. lok.	17,5	50,6	24,4	5,0	2,5
	srov. šk.	14,2	52,8	24,5	6,1	2,4
Učitel má jen malý vliv na výsledky žáků, rozhoduje především rodinné zázemí žáků.	vyl. lok.	10,0	49,4	30,6	9,4	0,6
	srov. šk.	4,7	42,5	36,3	15,6	0,9
Kdyby se rodiče dětem více věnovali, dokázal/a bych je více naučit.	vyl. lok.	58,6	32,7	4,3	1,2	3,1
	srov. šk.	28,3	59,4	7,5	2,8	1,9